

moeder. Maar k kunnen deze Er wordt al van het gezag moet het hem men kan, zich orde, die juist di voorkomen lerveig of de og altijd vigea, dat men den moeder. Zelfs tuigen" (blz. 70). O.O. bedoelt de volgende open- Wel heeft hij ren al spoedig ders, n.l. vader lten. Maar di s" uit de offi- het meervoud (kinderen doo- jf nog als den

v. d. V.

EN
RWIJ

We bedoelen: en aanzien der rijven we niet: in plegen geen schen deze en ger) onderwijs, aan bespreken delbare school. l de inspectie inspectie heeft de naam van Welling, is zield heeft deze en daarna pro- vervatte ideeën personeel van de

um weinig inge- al nemen we oor onze reke- tie deze aan- inselen en me- ambtelijk is en lijke aandrang wegingsvrijheid We werken dit

ide: wordt die vermijding van rmate moeilijk , zoo wijd, dat levenslang leer- dat ook voor zijn betekenis i niet begrijpt fjn. D.w.z. een et bevoegd ul- en ze nog juist rboten terrein beeld van een heel gebrekkig. om het onder-

dat al kunnen pectoriale wen- vormen voor beginsel reken- u sterker zijn benoedigde ge- worden onder- geesten is een

niet schrijven, genoemde Lei- ven. Ze is di bedoeling, niet- en die ze voor- Taal, een met

en thans niet, eken liggen.

we wijzen slechts aan. Geen materiele kritiek dus, alleen een bewijs (indien we ons doel bereiken), dat zelfs het eerlijkst streven naar „neutraliteit" geen waarborg biedt tegen grensoverschrijding. Aan de bladzijden 24 en 25 van den Leidraad ontleenen we de volgende citaten:

„Voor alles dient er voor gewaakt te worden dat het kind zijn moed, zijn onbevangenheid en onbeschoortheid behoudt, dat het dus durft te spreken en durft te schrijven. Dit betekent dat de eisen naar de hogere leerjaren toe langzamerhand scherper worden. In de laagste klassen is de correctie aanwijzing van fouten hoogstens".

„In het eerste leerjaar dient aanvaard te worden, dat het kind zich bij het mondeling uitdrukken bedient van zijn streektaal, vooral bij lees- en taallesen en het zaakonderwijs. Het is niet alleen toelaatbaar, doch in vele gevallen gewenst, dat de onderwijzeres bij haar verklaringen eveneens van de streektaal gebruik maakt, indien zij deze beheerst. Het tijdstip, waarop het kind in dit leerjaar het Algemeen Beschaafd min of meer benadert, is van weinig belang. Van groter belang is het, dat het kind zijn vrijmoedigheid behoudt".

„De taal leren beheersen door de taal te gebruiken, is het algemeen beginsel, dat deze werkwijze omvat. Door gebruik en door het gebruik alleen, hier en daar in de hogere leerjaren mis- schien gesteund door een stukje taaltheorie, zal het kind dienen te komen tot" enz."

Allereerst wordt onze aandacht gevangen door de bijzondere waardeering voor de onbevangenheid van het kind in vergelijking met de zuiverheid van zijn spreken en schrijven. Volledige correctie in de laagste klassen taboe, omdat anders het kind eens belemmerd worden mocht in zijn natuurlijke uitingsdrang. Om die reden wacht het dialect in het eerste jaar een eervolle ontvangst. De onderwijzeres mag niet pogen het kind de Nederlandsche klanken zuiver te laten nazeggen. Integendeel, verwacht wordt, dat ze, bij voldoende geschiktheid, zelf het dialect als voertaal gebruikt. Zelfs, veronderstellen we, bij het vertellen van Bijbelsche Geschiedenis. Tenzij de bedoeling wezen mocht, dat af en toe ter verduidelijking naar een dialectischen term werd verwezen. Maar dan had de formuleering hoogstwaarschijnlijk anders geluid.

Welnu, onze beschouwing van deze dingen zal principieel verschillen al naar gelang we het feit van den zondeval ernstig in rekening brengen of niet. De onderwijzer die zijn leerlingen — zoover dit bij de huidige situatie mogelijk is — ziet als in Adam gevallen, in Christus geheiligde Verbondskinderen, waardeert de onbelemmerde uitingen van het kinderleven anders dan wie gevormd is in de leerschool van Rousseau. Het „Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wegs" maakt hier scheiding.

Voor al hierom moet het Christelijk beginsel voor het taalonderwijs betekenis hebben, omdat de mensch de taal in zijn val heeft meegesleept. Nu valt op het dialect een ander licht. Al spreekt het, als gedachtenvoertuig, duidelijk van gemeene gratie, het vertoont in geringere mate dan wat „beschaafde taal" genoemd wordt de bewarende en regereerende kracht van Gods genade. Zoo schrijft dan ook de heer P. van Duyvendijk in *Practisch-didactisch* 2)?

„Een der hoofdzaken is van 't begin af aan: systematische bestrijding van de dialectische onzuiverheden. De „ij" b.v., die in Amsterdam als „a" klinkt, in 't Zuidhollands polderland als „ai", in Dordrecht als „ê", in Overijssel als „ie", moet zuiver worden".

Eindelijk het laatste citaat uit den Leidraad. Desnoods kan „een stukje taaltheorie" worden geduld, maar dat is dan ook al. We zijn van meening, dat ook dit advies volstrokt niet van paar technischen aard is. Spraakkunst, in den zin van wetgevend grammatica, en taaltheorie zijn in veler schatting gedaald, beter: naar beneden gedrongen door een richting die op taalkundig gebied even leerschu is als in zaken van religie of ethiek. Dan wordt een voor het Christelijk geloof niet te aanvaarden tegenstelling geschapen tusschen taalleven of taalpraktijk en taaltheorie of grammatica. De Inleiding tot de Taalwetenschap van Dr. H. J. Pos tracht deze wijd verbreide opvatting populair-wijsgeerig te verantwoorden. 4) Het grammatisch begrip wordt dan misschien niet geheel ontbeerlijk, maar toch in den grond der zaak ondeugdelijk hulpmiddel, dat men liefst zoo spoedig mogelijk den rug toekent om zich in de levende taalrealiteit te dompelen.

Het is onze bedoeling niet deze gedachte te weerleggen en nog veel minder ons voorstanders te verklaren van overvloedig spraakkunstig onderwijs op de lagere school.

Als dit slechts duidelijk is, dat onze waardeering van de drie genoemde punten: den durf van het kind bij spreken en schrijven, het dialectgebruik in de klas en de spraakkunst in het onderricht gekleurd wordt door onze verhouding tot den Christus, den Vernieuwer van kinderleven en taal beide, Heere ook van de meest elementaire taal-weten-

schap. Waaruit onmiddellijk volgt, dat de staat en zijn „neutrale" organen hier geen recht van toegang hebben.

Ons dunkt: een waarschuwend voorbeeld.
K. R. J. D.

Uit Amerika.

Zonder twijfel zijn onze lezers vol belangstelling voor het tournee van Prof. Schilder. Vooral voor de wijze waarop onze amerikaansche broederen op zijn bezoek reageeren.

Voor een paar weken „bezong" de amerikaansche „Wachter" de komst van onzen hoofdredacteur aldus:

„We krijgen bezoek.
We zullen profiteren.
't Wordt geen bezoeking.
We durven het profeteeren."

Verleden week heeft Prof. Grotjanus reeds enkele stukken overgenomen, waaruit bleek met hoe groote hartelijkheid Prof. Schilder werd begroet en met welk een belangstelling hij wordt aangehoord.

Ook uit particuliere correspondentie, die wij uit Amerika ontvingen, bleek hetzelfde.

't Laat hier volgen (in vertaling) een artikel, waarmee een bekende courant in Grand Rapids hem begroet:

Welkom, Dr. Klaas Schilder!

Bij verschillende gelegenheden hebben wij het genoegen gehad aanzienlijke gasten uit Nederland welkom toe te roepen.

Groote mannen als Dr. Abraham Kuyper, Dr. Herman Bavinck, Dr. H. Bouwman, Dr. V. Hepp, Dr. S. Grotjanus en anderen zijn hier geweest en thans hebben wij de eer gastheer te zijn van Dr. Klaas Schilder, Professor in de Dogmatiek aan de Theologische Hoogeschool te Kampen in Nederland.

En wij zeggen: „Welkom in Amerika, Dr. Schilder!" Onze lezers zal het zeker interesseeren te weten, dat Dr. Schilder een theoloog is in Nederland van groote reputatie en talent.

Hij heeft verscheidene kerken van de Gereformeerde Kerken in Nederland gediend en is nu Professor in de Dogmatiek aan de Kamper Theologische school.

Hij is eveneens redacteur van een religieus weekblad, genaamd „De Reformatie" en verwierf zich naam door de publicatie van bijna een plank vol boeken.

Onder zijn boeken blinkt uit zijn trilogie over het lijden en den dood van onzen Heere. Twee van deze boeken zijn in het Engelsch vertaald door Dr. Henri Zijlstra en werden uitgegeven door de Uitgevers Mij. Wm. B. Eerdmans te Grand Rapids.

Verleden jaar verscheen „Christus in Zijn Lijden" en juist deze week kwam uit „Christus in Verhoor". „Christus in Zijn Lijden" mocht zich verheugen in een kritiek van de Amerikaansche religieuze pers zoo gunstig en waardeerd als maar mogelijk is. Vele recenten van lutherische, presbyteriaansche en andere denominatie beschouwden Schilder's boek als het allerbeste, dat ooit over het lijden van onzen Heere geschreven is.

Dr. Schilder is van plan ongeveer drie weken in Michigan te vertoeven. Hij zal spreken te Grand Rapids, Holland, Muskegon en Kalamazoo, onder de auspiciën van verschillende groepen van Gereformeerde Kerken. Van Michigan zal hij gaan naar Chicago, dan door Wisconsin, Minnesota, Iowa, Dakota en de andere staten van Californië om lezingen te houden.

Dat Prof. Schilder niet bepaald een vacantie-reisje maakt, blijkt wel uit het volgende bericht uit dezelfde courant:

Luister naar Dr. Schilder.

Prof. Dr. K. Schilder, een van de leiding gevende hollandsche theologen, zal in de hollandsche taal spreken 22 Januari 1939 in de vierde Geref. Kerk, Ionia N.W. bij Coldbrook, om 8.45 uur.

Zondagmiddag om 2.00 uur zal Dr. Schilder de hollandsche dienst leiden in de Eastern Ave. Chr. Geref. Kerk.

Dinsdagavond, 24 Jan. 1939, 7.45 uur, in de Chr. Geref. Kerk van de Twelfth Str. Onderwerp: „Geloof en Mystiek".

Woensdagavond, 25 Jan. 1939, 8 uur, in de Eerste Protest. Geref. Kerk, hoek Fuller en Franklin. Onderwerp: „De Pluriformiteit der Kerk".

Donderdagavond, 26 Jan. 1939, 7.45 uur, Chr. Geref. Kerk van de Twelfth Str. Onderwerp: „Christus in de Bijbelsche Geschiedenis".

Vrijdagavond, 27 Jan. 1939, 7.45 uur, in de Berea Geref. Kerk, Muskegon, Mich. Onderwerp: „Geloof en Mystiek".

Verder lezen we, dat Prof. Schilder op Zondag 29 Januari drie maal zal voorgaan, 'smorgens in een Gereformeerde, 'smiddags in een Chr. Geref. en 's avonds in een Presbyteriaansche kerk! De laatste dienst was nog niet definitief vastgesteld — meegedeeld wordt, dat er pogingen in het werk zijn gesteld om dien dienst te doen plaats vinden.

Het is zeer interessant om in deze dagen de amerikaansche kranten in te zien. Niet alleen om wat er in geschreven wordt over de reis van Prof. Schilder!

Weldadig doet b.v. ook aan de nuchtere, zakelijke wijze waarop over de hollandsche kerkelijke en theologische situatie wordt gesproken.

Men leze b.v. van *De Zwier* het volgende:

Het is verblijdend voor elk, die belang stelt in de Gereformeerde theologie, dat er tegenwoordig in de Gereformeerde Kerken van Nederland ernstig geworfeld wordt om verder te komen, om dieper inzicht en meer helderheid in dit geloofstak.

Als Dr. Kuyper nog leefde, zou ook hij zich hierin verblijden. We weten dat uit het Voorwoord, dat hij aan het eerste deel van zijn werk over de gemeene gratie liet voorafgaan.

En dit is ook geheel in overeenstemming met den wensch van onze Synode van 1924, die er bij ons allen op aandrang, dat we het leerstuk der gemeene gratie in nadere studie zouden nemen en de problemen, die daardoor naar voren gebracht worden, ons nauwkeurig zouden indenken.

Nu dit geschiedt, al is het dan ook aan de overzijde van den Oceaan, verblijden we ons.

Na „ongeveer alles gelezen te hebben" wat er in het afgelopen jaar in Nederland over de gemeene gratie geschreven werd, is dit *De Zwier's* eindconclusie.

Ja, we gaan vooruit. De nevel door verkeerde voorstellingen en onjuiste suggesties en ongegronde aanklachten over de werkelijke situatie geworpen begint al meer te verdwijnen.

De frissche amerikaansche bries helpt daar prachtig aan mee.

Broederdienst van de fijnste soort.
Het daghet... in den Westen!

Nog eens: de Radio.

Nu we enkele persstemmen over de jongste gebeurtenissen in de radiowereld hebben doorgegeven, willen we vóór alles ook nog een uitspraak van den Voorzitter der N.C.R.V. overnemen. Velen zullen die reeds in de „Omroepgids" hebben gelezen.

Mr. v. d. Deure schrijft, dat hij op verzoek van Minister van Boeyen voorschands over de bewuste aangelegenheid zal zwijgen. Dit evenwel hooren we over de houding der Vereniging zelf:

Over een ding kunnen onze leden gerust zijn. Wij zijn bereid, Hervormden zoowel als Gereformeerden zoover mogelijk tegemoet te komen bij het doen van speciaal kerkelijke uitzendingen. We begrijpen, dat daarbij onafhankelijkheid moet zijn gewaarborgd. Maar nooit zal ons Bestuur zich kunnen leenen tot federatieve samenwerking met zelfstandige Hervormde of Gereformeerde groepen. Dit zou, gezien de ervaring van vijftien jaren, het begin van het einde beteekenen.

De Regeering heeft de macht, de orthodox-protestantsche samenwerking op radio-gebied uit elkander te slaan. Maar we weten, dat ook de overgrote meerderheid der Hervormden er niet mee instamt, dat op die wijze de invloed van Roomsche-Katholieken en van Socialisten wordt vergroot. De volle verantwoordelijkheid rust hier op Minister van Boeyen. En, waar het gaat om het bestaan van onze N.C.R.V., wachten we met begrijpelijke spanning af, welke beslissing deze bewindsman, voorgelicht door den Radio-raad, nemen zal.

Met dankbaarheid zullen de leden der N.C.R.V. ongetwijfeld deze verklaring hebben vernomen.

Prof. Hepp merkt naar aanleiding van de actie van de Ned. Herv. Radio-Vereen. nog op:

Nederl. Hervormden — niet allen, want er zijn er gelukkig ook, die er met kracht tegen opkomen — hebben al zoo menigmaal samenwerking met de Gereformeerden door hun kerkisme verstoord.

Hier hebben we slechts te maken met een nieuw geval.

Toen de Christelijke scholen onder financieelen druk verkeerden, zetten zoowel Hervormden als Gereformeerden er de schouders onder. Maar niet zoodra kwam er verruiming van subsidie of de specifiek Hervormde scholen rezen als paddestoelen uit den grond.

Toen de Overheid aan onze Inrichtingen voor Zenuwlijders en Geesteszieken geen steun bood, droegen de Gereformeerden den zwaarsten last en de Hervormden profiteerden er mee van. Maar niet zoodra werden de financiële aspecten gunstiger of Hervormden stichtten door kerkisme aangegrepen eigen gestichten.

Zoo ging het ook met de Stichting voor tuberculose-liders.

Wij verlangden voor vereenigingen dikwijls wel een confessioneel Gereformeerden, maar nooit een kerkelijke grondslag.

Het kerkisme kwam steeds van de zijde van Hervormden.

Zij zochten als de zware tijden van offeren voorbij waren, telkens weer hiel in separatie.

Helaas is deze teekening maar al te waar.

De Wisse over „de kenmerken".

De Wisse schrijft in „De Wekker" over de waarde der „kenmerken" voor de zekerheid des geloofs. Hij doet het aldus:

Ik wil n.l. er bijzonder uw aandacht op vestigen, dat men nooit aldus moet doen: n.l. dat men zou gaan redeneeren op deze wijze: ik weet niet of wat ik in mijn zieleleven mag gewaar te worden, wel echt zaligmakend geloof is, daarom: ik ga eens nauwkeurig na welke de kenmerken daarvan zijn; om dan bij wijze van een conclusie, als een optelsom te komen tot de overtuiging: ja hoor, alles bij elkaar genomen, mag ik wel gelooven dat ik geloof. Zie op die manier komt men nooit tot ware begronding; gelooven dat mijn geloof is geloof, moet niet rusten op verstandelijke conclusies bij redeneertrant. Immers al dadelijk valt op te merken, dat redeneering een niet hechte grond is, aangezien alle redeneering bloot staat aan tegen-redeneering en zoo aan onverredeneering. Zoodra de tegenredeneering maar even sterker is, gaat de eerste redeneering er weer aan. Daarenboven, hoe kan men nu ooit op grond van zulke redeneeringen

2) Spatieeringen van mij, D.

3) Dordrecht, 1938, 2e dr., pg. 56.

4) V. U. B., Haarlem, 1926, vooral pg. 224 en vlg.